

# NAPREJ

**Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.**

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

## Nesramna francoska kupčija z našimi ljudmi!

Vprašanje poslanca sodruha Divca na ministra za zunanje zadeve.

Zgodila se je nenavadna reč. Mnogo ljudi iz naše dežele je bilo nabranih na goljufiv način in odpeljanih v francoski Maroko v severni Afriki. To se je godilo v času od leta 1919. do 1921. Nabrani so bili pod pretvezo, da poidejo v Francijo delat v tistih francoskih krajih, ki so bili opustošeni od vojne. Zvabljeni so bili s tem, da so jim obljubovali visoke plače.

Toda na svoje veliko iznenadenje so bili ti ljudje namesto na delo v Francijo, odvedeni v Maroko, in na goljufiv način in po sili uvrščeni v tujsko legijo, ki ima voditi boje z Marokanci, ki ne trpe tujega gospodstva. O vsem tem so pisali tudi nekateri naši časopisi.

V tej sramotni aferi so sodelovali tudi nekateri srbski in francoski agenti. Videti je celo, kakor bi bilo v tej stvari v neki meri zaposleno samo ministrstvo za socialno politiko. In sedaj pišejo ti prevarani ljudje pismo za pismom na vse strani in vsem ljudem, o katerih mislijo, da bi jim mogli pomagati, in kličejo na pomoč. Tudi podpisane so prišla nekatera teh pisem, polna obupa in tožbe, v roke.

Zato mi je čast, gospod minister, predložiti Vam ob tej priliki sledeča vprašanja s prošnjo za hiter ustnen odgovor v Narodni skupščini v smislu točke 60. poslovnika: 1. Ali Vam je stvar sploh znana? 2. Ali ste kaj storili, da se ti naši državljani, ki so bili na tako nesramen način prevarjeni in odvedeni v sužnost, čim prej osvobodijo in povrnejo v svoje domove? 3. Če Vam ta stvar ni bila znana, hočete li takoj storiti potrebne korake za rešitev teh naših državljanov? 4. Mislite li tudi ukreniti, da se najdejo krivci in postavijo pred zakonito odgovornost?

Pričakujem hitrega odgovora.

Belgrad, 16. januarja 1922.

Narodni poslanec Nedeljko Divac.

O tem neverjetnem škandalu, enem med tisočimi, ki prihajajo dan za dnem v tej nesrečni deželi pred javnost, naj zadostuje za danes navedena interpelacija. Naši poslanci bodo poskrbeli, da ne bo ostalo ničesar zakritega in da zadeva ne bo zaspala. In tudi mi bomo imeli še priliko, da spregovorimo zadnjo besedo. Ur.

to tudi takrat, ko je bila že popolnoma zadušena. Od takega »vodstva«, ki je zasajalo nezaupanje med delavstvom proti ljudem, ki so vodili rudarske borbe 15 let, so imeli delavci toliko škode in nesreče, da je ne bo mogoče tako kmalu pozabiti. Toda v tem zlu je nekaj dobrega; škoda, ki so jo doživeli, jih je naučila gledati v bodoče prav pazno, komu zaupajo.

Dogodki, ki so v zvezi z omenjeno stavko, v kolikor se tičejo izгона stavkujočih, so že davno likvidirani v vseh rudnikih. Ostala je samo obravnava proti rudarjem s Kreke. Za to obravnavo je potrebno, da se zainteresira vsa socialistična javnost v Jugoslaviji, pa je zato odposlal Glavni radniški savez v Sarajevu svojega posebnega poročevalca v Tuzlo, da prisostvuje obravnavi. Žalostno je, da so razmere v delavskem gibanju take, da nimajo obtoženi rudarji svojih braniteljev, temveč jih branijo sodnijski odvetniki. Ker bo trajala obravnava 5—6 tednov, bi bilo treba dati za zagovornike okoli 30—40.000 K na razpolago, kar pa niso premogle naše organizacije. S »komunistične« strani pa se ni nikdo zavel za usodo obtoženih rudarjev. Kdo bi se pač brigal za take »malenkosti«.

Rudarji s Kreke niso obtoženi zaradi udeležbe pri stavki, temveč zaradi dogodka, ki se je odigral v selu Hasinam ob tistem času. Obtožnica državnega pravdnika g. Frkovića dolži rudarja Karla Železnika, Ivana Bračuna, Frana Mariča, Mija Tomića, Roža Mrkića, Csmana Gulovića, Džura Keroševića in druge:

1. da so sodelovali v selu Hasinam 25.—27. decembra 1920 v oboroženi četi, ki jo je zbral, zapovedoval in oboroževal Karel Železnik. Četa je hotela z orožjem, zabraniti žandarmeriji in policiji, da ne bi odvedla po oblastvenih odredbah v Tuzlo tujih stavkujočih delavcev, ki so bili večinoma Slovenci;

2. da so se 27. decembra 1920 zbrali in skupno udarili na žandarmerijsko patrolo, ki je bila sestavljena iz 6 žandarjev in 5 policistov, ki so prišli pod vodstvom narednika Petra Kosačevića, da izvrše gorjujo naredbu pristojne oblasti. Obtožnica jih dolži, da so pri tej priliki obtoženci, oboroženi s sekirami, koli, noži, kamenjem in puškami, pogнали v beg žandarje in policiste, da so bili policista Mija Zekića s koli in nogami, odvzeli mu orožje, ravno tako policista Rista Pantečića, Ibrahima Nadžakovića, potem pa odvzeli še orožje policistu Josipu Štoklasu in žandarmerijskemu poveljniku Petru Koračeviću, po odvedbi zadnje tri kot jetnike v hišo Jure Ružića, kjer so jih imeli zaprte toliko časa, da je prišlo vojaštvo in jih osvobodilo;

3. dolži Jura Keroševića, da je pri tej priliki in tega dne ubil žand. J. Reljića.

## Veliki proces proti rudarjem v Tuzli.

Tuzla, 17. jan. 1922.

V Tuzli se je pričela 11. t. m. obravnava proti dvajsetim rudarjem in premogovniku Kreka v bližini Tuzle. Obravnava se je pričela samo proti dvajsetim rudarjem, čeprav je dvignil državni pravdnik obtožbo proti 350 rudarjem in 5 »narodnim gardistom«, ki so nečloveško pretepali rudarje. Velik del obtoženih je bil v zaporih okrožnega sodišča od velike rudarske stavke, tedaj od decembra 1920., a sedaj je v zaporih samo še 7 obtoženih rudarjev. Ostali so se povrnili v rudnik na delo. Dvanajst jih je prišlo na razpravo, čeprav so že izpuščeni, eden pa sploh ni prišel, tako da sedi na zatožni klopi pravzaprav 19 oseb. Dosedaj še ne vemo, če bodo sodili tudi 330 ostalih rudarjev. Vse to namreč zavisi od zaključka obravnave proti omenjeni prvi skupini, pa je upati, da ostalih sploh ne bodo sodili.

Ta obravnava v Tuzli je velikega pomena za jugoslovenski proletariat, posebno pa za bosansko-hercegovinski del. Tuzla oziroma Kreka je bila od postanka bosanskega delavskega gibanja gotovo najmočnejša njegova trdnjava. Okolica Tuzle je precej industrijsko razvita, tako da je samo v premogovniku v Kreki delalo okoli 2000 delavcev. Poleg tega pa so velika podjetja v Lukavcu, Senunhanu, Živincima in drugod, ki zaposlujejo

večje število delavcev. Pa tudi sama Tuzla, ki je sedaj približno mrtvo okrožno mesto, je bila zelo živa in napredna. K temu so precej pripomogla bližnja industrijska področja, posebno pa Kreka, ki je oddaljena od Tuzle 15 minut.

Rudarji s Kreke so bili prednja straza Saveza rudarskih radnika za Bosno in Hercegovino od leta 1907. pa vse do propada rudarske stavke v decembru 1920. Od tega dogodka dalje, ko je prišla še »Obznana«, ni v Tuzli ne v Kreki delavskih organizacij. Tam, kjer je bil preje »Delavski dom«, se sedaj šopiri Židovski dom, a v prostorih Delavskega doma v Kreki, Sokolsko društvo. Člani rudarske organizacije pa so sedaj — pred sodiščem.

Govoriti o veliki stavki bosanskih rudarjev koncem leta 1920. bi pomenilo ponavljati veliko in zadosti žalostno storijo, ki je bila odločna borba za vlado, a pozicija zapeljanih rudarjev, je bila v toliko slaba, v kolikor je njihovo vodstvo, ki je dospelo v roke raznih neresnih in neizkušenih »komunističnih« tajnikov, delalo grde taktične pogreške in dovelo delavstvo do takega stanja, da je bila n. pr. stavka proglašena, toda nikdo je ni vodil in tudi nikdo završil. Ti nori »taktičarji« v delavskem pokretu so javljali v Belgrad, da stavka briljantno uspeva in

Dalje obtožnje državni pravdnik Franja Rezača, (ki je pobegnil že 24. decembra, tri dni pred navedenimi dogodki), Stjepana Sabelja, Marka Jožića i Salka Hasančevića, da so v Tuzli 23. decembra v Delavskem domu obenem z odborniki in poverjeniki: Ivanom Bračunom, Franjom Maričem in drugimi sklenili, da se upro oblastim, če bi se te upale prijeti tuje delavce. (Konec prih.)

## Politične vesti.

† **Vladina izjava:** Kraljevska vlada misli, po svoji zopetni sestavi, da ji dolžnost nalaga, seznaniti Narodno skupščino z delovnim programom, ki je namenjen sedanji skupščinski sesiji. — Misli, da nastaja po sprejetju ustave neizogibna potreba sprejetja tistih zakonskih načrtov, ki jih predvideva nova ustava, ki stoje v tesni zvezi z njo in ki bodo oživili vse tiste ustanove, ki so predvidene v novi ustavi. — Tako misli, da morajo priti razen sprejetja državnega proračuna dohodkov in izdatkov takoj na dnevni red skupščinskega dela še sledeči zakonski predlogi: 1. Zakon o državnem svetu in o upravnih sodiščih. 2. Izpremembe v zakonu o volitvi narodnih poslancev. 3. Zakon o glavnem nadzorstvu. 4. Zakon o osrednji državni upravi. 5. Zakon o ministrski odgovornosti. 6. Zakon o samoupravnih oblastvih v občinah, okrajih in oblastih. 7. Zakon o uradnikih meščanskega reda. 8. Zakon o ljudskih, srednjih in višjih šolah. 9. Zakon o zemljedelskem kreditu. 10. Zakon o zavarovanju setve proti ujmom in elementarnim nezgodam. 11. Zakon o upravni razdelitvi dežele. 12. Zakon o notranji ureditvi ver. 13. Zakon o splošni ureditvi sodišč. 14. Zakon o preureditvi vojnih sodišč. 15. Zakon o likvidaciji agrarnih razmer. 16. Zakon o izenačenju davkov po vsej državi. 17. Zakon o tisku. — Razen teh zakonskih načrtov bo skupščina rešila tudi druga nujna vprašanja, ki pridejo na dnevni red. Če bo skupščina srečna, da reši omenjene projekte, bo mogla pristopiti tudi k reševanju drugih načrtov in vprašanj, ki pridejo na dnevni red. — Komentar k tej deklaraciji je podal zemljoradnik, torej buržuj, Lazić. V enem stavku je povedal vse. Poglej med telegrame!

† **Stiki z Rusijo.** Kakor poroča belogradska »Slobodna Reč«, je želela skleniti sojetska vlada pretekle jeseni z našo državo diplomatski in gospodarski dogovor. Naša država pa na to ponudbo ni niti odgovorila in jo je tudi v javnosti zamolčala. Imenovanje Spalajkovića za poslanika v Parizu je dokaz, da namerava iti tudi dalje po tej poti.

## Najnovejše.

**BURŽUJ O VLADNI DEKLARACIJI.** (Gl. tudi našo politično!) — **SOCIALIST O VLADNEM SISTEMU.**

LDU. Belgrad, 18. jan. Na današnji seji narodne skupščine se je nadaljevala razprava o deklaraciji vlade. Prvi je govoril posl. Lazić (zemljoradnik), ki je v početku poudarjal, da sedanja vlada ni nova in da so se v njej izvršile same osebne izpremembe, medtem ko je v svojem sestavu ostala enaka prejšnji. Očita, da je deklaracija vlade pomanjkljiva in da ne vsebuje nobenih pojasnil glede mnogih vprašanj notranje in zunanje politike, ki so važna in o katerih parlament zahteva, da bo poučen. Ob tej priliki kri-

tičuje delo naše diplomacije, glede katere pravi, da je imelo samo negativen uspeh. Za njim je govoril posl. dr. Milan Korun o nezadovoljstvu, ki obstoji med ljudstvom ter naglašal, da so temu vzrok mnogi razlogi, med njimi tudi nezdravi razvoj našega političnega položaja. Krivda temu je vladni sistem, ki ni nikak sistem. Zahteval je, naj se čimprej ustvari zakon o samoupravi občin in oblasti. Glede ustave pravi, da ni dobra, toda vsi oni, ki zahtevajo sedaj novo revizijo ustave, vodijo reakcionarno politiko, ker bi revizija pomenila sedaj odložitev uveljavljenja potrebnih zakonov. Glede notranje politike pravi, da danes dejansko vlada policija, in sicer slabo, za kar navaja mnogo primerov iz vse države, da dokaže svojo trditve; govorec o zunanji politiki, je kritikoval vladno delo in zlasti zahteval vzpostavitev zveze z Rusijo. — Po kratkih osebnih pojasnilih, ki so sledila govoru dr. Koruna, se je seja ob 19.40 zaključila.

## MI PA ŽE VEMO, KAM PES TACO MOLI!

LDU. Belgrad, 19. jan. Danes predpoldne je imel demokratski klub drugi sešatek, na katerem so razpravljali o uradniškem vprašanju. Demokrati stoje na stališču, da se mora izvesti redukcija uradništva, toda tako, da se sposobni in narodni uradniki pustijo v službi, kvalificirani in nekvalificirani, in da se mora posebno izvesti redukcija slabega uradništva, v prvi vrsti nenarodnega.

## MOSKOVSKI SOVJETI ZBORUJEJO.

LDU. Moskva, 19. jan. Dne 16. jan. je bilo otvorjeno zasedanje moskovskih sovjetov. Trockij je govoril o mednarodnem položaju. Izvajal je, da mora biti Rusija pripravljena na to, da bi bila morda konferenca v Genovi zmožna ukreniti mirno pot, kakor tudi ob meji dežele naščuvati zoper Rusijo, na kar mora biti pač Rusija pripravljena. Glede zadržanja Amerike v Vzhodni Aziji je izjavil Trockij, da se Japonska ni priljubila. To pa je njegovo osebno mnenje, katerega mnenja pa niso njegovi uradni tovariši.

## Dnevne vesti.

**Hvalevredno** je opominjati slabo vzgojene otroke, kadar lažejo.

Klerikalno časopisje smo zastonj opominjali, naj ne laže. Še odgovora nismo dobili.

Poskusimo danes z nar. socialisti. Jugoslavija ima med sotrudniki akademično izobražene visoke gospode, morebiti ima kateri še toliko čuta za čast, da bodo razumeli, da je prostaška laž, če kdo namenoma zamenja preteklost s sedanjostjo ali prihodnostjo.

Naš članek »Diktatura« je namreč priobčila »Jugoslavija« v tej-le obliki:

»Naprej« konstatira, da se Kristanovi oziroma »Naprejevi« socialni demokraciji vse povsod očita neenotnost in nedisciplino. Vsak dela, kar se mu zljubi. Baranta se za kulisami, dela »politiko«, a skoro vse proti volji celotne stranke. Dela se tajno in javnost očita marsikatero nepravilno dejanje, ne da bi stranka mogla ugotoviti, ali je res ali ne! — Sedaj je pa vzela socialna demokracija metlo v roko in prične pometati, z železno metlo pometati.

Kdor je naš članek čital, bo vsak priznal, da je tako pisanje — ne maramo reči kakršno, čitatelji naj si sami mislijo!

»Slovenec« pravi, da imajo madžarski škofje zeljnate glave. Svoj čas smo govorili o uvedbi pšenične valute; »Slovenec« je tedaj zapisal, da mora imeti zeljnato glavo, kdor se nosi s tako mislijo. Madžarski škofje so sklenili, da bodo svoja zemljišča oddajali le za plačilo v pšenici.

»O du mein lieber Augustin, jetzt ist aber alles hin«, je zapel potihoma škorec v mariborski »Straži« z dne 18. t. m., ki se je spravljal nad socialističnega mariborskega župana, o katerem pa ne ve nič stvarnega povedati. Gospodu Tonetu Gmajnarju, ki je predsedal in se sedaj objema s klerikalci priporočamo premišljevat raje o svojem levanju, ker mu bo veliko bolj koristilo, kot pa če bo hladil svojo jezico v »Stražinih« predalčkih.

**Poverjenišvo UJU in nepristranost.** Že v drugič je zborovalo društvo učiteljev Mežiške doline dne 11. januarja v znamenju protesta proti krivici, storjeni njenemu odličnemu članu učitelju Vinku Moderndorferju. Na drugem zborovanju je zlasti razburjalo dejstvo, da kljub obljubam še danes ni poverjenišvo UJU storilo ničesar, da se ta slučaj odpravi z dnevnega reda in se člani zopet pomirijo. Izgleda vse tako, kakor bi poverjenišvo UJU držalo roke križem, ko gre za člane socialističnega prepričanja. Mnenja smo pač, da bi take razmere vsaj v stanovski organizaciji ne smele vladati in če vladajo, potem je organizacija za nič. Učiteljsvo Mežiške doline bo skušalo priti preko poverjenišva do zaštite svojih tovarišev. K temu koraku ga mora gnati že spoznanje drugih društev ali članov, ki poznajo UJU bližje. Dodali bi nasvet, naj se učiteljsvo nasloni na SSJ, ki bo storila po svojih poslancih tiste korake, katerih se poverjenišvo UJU brani zgolj radi svoje ozkosrčnosti.

Nekaj za naše dopisnike. Navzlic svojemu zadnjemu opozorilu dobivamo še vedno dopise, ki nam vzamejo mnogo časa pri predelavi. Predvsem si nekateri naši dopisniki nikakor ne morejo zapomniti, da rokopis, pisan s kopirnim svinčnikom, nikakor ni goden za stavnico in ga moramo v najboljšem slučaju vsega prepisati. Pišite s črnilom, mnogo dela nam s tem prihranite! Dalje so zelo mučni rokopisi, ki so pisani na obeh straneh enega lista. Take dopise moramo po dolečbah stavcev tudi prepisati, kar bi nikakor ne bilo potrebno, če bi dopisniki uvaževali naša opozorila. Pišite kratko! Dolge dopise moramo z ozirom na prostor, ki nam je na razpolago, itak zelo skrajšati in končno poveste lahko s par stavki veliko več kot s celimi morjem brezpomembnih besed! In lepši so kratki stavki kot kilometrske besedne verige! Pišite na široko! Dopis, v katerem se besede in črke stiskajo druge k drugim, kakor pesek v vreči, vzbudi v človeku najlepšo željo, da bi se spravljal na oni svet. Tak rokopis se v originalu sploh ne da popravljati. Torej...

»Poselska zveza« je sklenila na svoji seji dne 3. t. m., da ostane tarifa od oktobra še do aprila v veljavi. Obenem pozivljemo vse gospodinjke, ki še niso oziroma ne plačajo po tarifi, da to storijo, drugače bo organizacija primorana objavljati imena tistih, ki ne privoščijo svoji služkinji toliko, kolikor za silo potrebuje za svoje vzdrževanje. Odbor. — (Poselska zveza je sicer klerikalna organizacija, vendar pa radi priobčujemo gorenji sklep, ker gre za pravice proletariata med proletariatom — služkinj. Eno pa bi še pripomnili: Žal nam je, da so med proletariatom še vedno taki, ki pričakujejo

odrešenja od smešnega klerikalnega kapitalistično - delavskega slogaštva. Učinke takega reševanja občuti vsaka pametna služkinja na svojem hrbtu. Kako je danes z vami? Ali ne vidite, da vas je klerikalno potegovanje za vaše pravice napravilo le proletariat med proletariatom? Zato se bo vsaka uvidevna služkinja, ki ne pričakuje vsega dobrega le od onostranskega življenja, priglasila na Strokovni komisiji v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II., kjer bo edina prava strokovna organizacija zanjo. Le prava delavska in socialistična organizacija jo bo lahko rešila iz današnjega obupnega položaja! Uredn.).

**Delavski riziko.** V tovarni za kose v Sv. Lovrencu na Pohorju se je smrtno ponesrečil dne 17. januarja 1922 tovarniški zidar s. Ernest Šinner. Odstranjeval je iz vodnega kolesa led, pri tem mu je spodrsnilo, padel je pod kolo, ki mu je zmečkalo glavo. Pokojni je bil vzoren član kovinske organizacije. Zapušča ženo in dva neposkrbljena otroka. Naj mu bo zemljica lahka!

### Ljubljana.

**Zdravstveni izkaz** izkazuje za teden od 8. do 14. t. m. 25 novorojencev (12 m) ter 33 umrlih oseb (16 m). Umrlo je: za življensko slabostjo 2, za jetiko 7, za pljučnico 3, za grižo 1, na srčni hibi 5, za rakom 2, za drugimi naravnimi smrtnimi vzroki 12, nasilno pa je umrla 1 oseba. Krlatice so prijavi 1 slučaj, griže 1, ošpic tudi 1.

**Mestni reveži.** Ker je občinski svet ljubljanski s tekočim letom povišal ubožne podpore na mesečnih 100 K (za otroke na 50 K), naj se oni mestni reveži, ki ta mesec niso prejeli zvišane podpore, takoj zglase pri ubožnih očetih, da jim razliko naknadno izplačajo.

**Tečaj za keramično slikanje.** Za razvoj keramične industrije v Sloveniji so dani vsi predpogoji. Primanjkuje pa tehničnih moči. Ker v naši državi še nimamo posebnih keramičnih šol, se je odločil urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, da priredi po svojem strokovnem učitelju tečaj po svojem strokovnem učitelju tekom leta več v keramično stroko spadajočih tečajev. V kratkem priredi specialen tečaj za keramično slikanje na majoliki in porcelanu. Tečaja se lahko udeleži vsakdo, ki se zanima za tozadevno slikanje ter ima že prvo izobrazbo v risanju in slikanju. Interesenti naj ustмено ali pismeno prigrasijo svojo udeležbo v uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.

**Akad. soc.-ped. krožek** priredi v ponedeljek 23. t. m. ob 8. zvečer na moškem učiteljskem sestanku, na katerem bo predaval Stane Rapé o »Etični izvenkonfesijski vzgoji na ljudski šoli«. Koreferent je Aleks. Koprivec. Učiteljsko vpljudno vabi odbor.

**Čevlarska zadruga za Ljubljano in okolico** vabi gg. člane na sestanek, ki se bo vršil v nedeljo, 22. t. m. točno ob 10. dopoldne v gostilni ge. Mrak, Rimska cesta 4. Ker se bo sestanek vršil v zadevi mezdne gibanja pomočnikov, je zelo važen in za vse obvezen! — K. Kordelič, načelnik.

**Društvo sluš. fil. fak.** priredi na univerzi v zbornici javno predavanje v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 11. Predava gosp. prof. France Veber o »Resnici in spoznavanju«. Tomažev, Platonov in Kantov pojem resnice.

### Celje.

**Delavska šola.** Sodrugi v Celju, ki bi se radi uvedli v govorniško znanost,

opozarjamo na našo delavsko šolo. Da se vzgajate kot tako potrebni govorniki, zglasite se v delavskem tajništvu, Vodnikova ulica 3., vpišite se v učni pregled, pri čemer vas opozarjamo, da mora biti vsak vpisanec naročen na »Napreje«. Učna doba se prične v soboto 21. januarja 1922. Opozarjamo na to, da bomo poskrbeli za najboljše predavatelje. Sodrugi, naše orožje je tudi znanost. Prilika vam je dana — pridite!

**Predavanje o vzgoji mladine v šolski dobi.** V ponedeljek, dne 23. t. m. se bo vršilo predavanje v Ljudskem vseučilišču, in sicer o vzgoji mladine v šolski dobi. Predava mestni fizik dr. Makso Dereani. Začetek točno ob pol 20. Dostop dovoljen samo odraslim. Delavci, udeležite se tega predavanja polnoštevilno!

### Iz stranke.

**Opozarjamo vse sodruge** na redne diskusijske sestanke ob petkih v mali dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Začetek ob 20.

### Iz strok. gibanja.

**Občni zbor natakarijev in hotelskih nameščencev** se je vršil dne 17. januarja v Narodni kavarni v Ljubljani. Predsednik Est je podal poročilo, nato je poročal gospod Rajko Zupan (član del. zbornice). Njegov namen ozir. nalog je bil, da poda poročilo tajništva in da govori o organizaciji. Referat pa, žal, ni bil nikako poročilo, temveč hvalisanje samega sebe in zabavljanje čez člane. Govor torej ni bil podoben kakšnemu stvarnemu referatu, s čemer je g. Rajko pokazal popolno nesposobnost za društveno delo. Najbolj razburjen je pa bil čez Delavsko zbornico, ker je tam socialistična večina in da imajo natakariji enega peka kot predstavnika, ki nima pojma o nas. Zagrozil je, da bo on pri prihodnjih volitvah diktiral tako, da bodo imeli natakariji večino v zbornici. Po izčrpanem dnevnem redu pred volitvami odbora je dobil besedo tovariš Leskošek Alojzij iz Celja (predstavniki živilske stroke v Delavski zbornici). Ta je poročal o pomenu in nalogah Delavske zbornice. To pa seveda g. Rajku et consortes ni ugajalo, da je povedal, zakaj imajo socialisti večino v zbornici in kdo se je za Delavsko zbornico pri nas in drugod boril. Začeli so delati nemir in skušali odvzeti besedo poročevalcu; hoteli so, da v petih minutah vse pove. Sodrugi Leskošek je zahteval, da se da na glasovanje, če se beseda odvzame. Za ga. Rajka izzivanje so glasovali samo trije, nakar je referent nadaljeval. Zanimivo je tudi to, da natakarska organizacija še nima nobenega strokovnega glasila. G. Rajko misli, da bi bila najprimernejša »Jugoslavija«, ker je po njegovem mnenju nestrankarski časopis. Vsemu zboru je pokazal nar. socialni maneuver, ki pa natakarijem še zdavnaj ne bo pomagal iz zagate, ker nimajo ljudi, da bi znali voditi strokovno organizacijo in razredni boj. Za predsednika je izvoljen tovariš Václav Mirko.

### Kulturni vestnik.

»Prerod«. Prva številka je ravnokar izšla. Vsebinska ji je: Prerod — zakaj in kako? Da bomo narod poštenjakovi! — Staršem! Univ. prof. dr. K. Oswald. — Vstani, moj rod! Silvin Sardenko. — Mladini! Prof. Fr. Jeran. — Svobodni ali hlapci? Franc S. Finžgar. — Alkoholizem in kriminalistika. Univ. prof. dr. M. Do-

tenč. — Kvišku srca! Nadučitelj Al. Kržišnik. — Drobiž. — List stane letno samo en liter vina: 10 dinarjev. Vsa poštena slovenska javnost se zgraža nad ne navadno objavljeno alkoholno statistiko v Sloveniji. Dve milijardi na leto zapijemo: samo veselicega davka plača Ljubljana 10 milijonov kron. Kričeče številke! Toda kaj pomaga samo zgrazati se! Pošteno misleče občinstvo naj pride v nedeljo, 22. t. m. raje v ljubljansko unionsko dvorano k shodu, kjer bodo sklepali, kako zajeziti ta pogubonosni val in povzdigniti pravno slovenskega ljudstva!

— Papež je nevarno zbolel za bronhialnim katarjem.

### Dopisi.

**Brežice.** V nedeljo, 15. t. m. se je vršil dobro obskan shod, na katerem je poročal narodni poslanec sodrug Kisovar. Žal, da je prišel prepozno vsled zadržanja v neki važni zadevi in je procej ljudi odšlo, ali veliko jih je vztrajalo in čakalo, da je prišel vlak, s katerim se je pripeljal sodrug Kisovar. Razlagal nam je delo v parlamentu in o izvedbi agrarne reforme. Poslušalci so z zanimanjem sledili govornikovim izvajanjem in na koncu se je vnela živahna debata. Mi si želimo, da bi nas sodrug Kisovar še večkrat obiskal, ker z njegovim referatom smo bili popolnoma zadovoljni. Bili so na shodu tudi pristaši drugih strank in tudi ti so ga z zanimanjem poslušali.

**Mežiška dolina.** Sekvester premo-govnika v Lešah je sedaj glavna oseba naše doline. Kmalu bo on reguliral politične vetrove in narodno življenje. Ne rečemo, da bi ne bil ravno nesposoben, kajti v njegovih rokah leži dobro ali slabo lepega števila prebivalstva. Ali je pa pri svojem kšeftu nepristranski, pa ne verjamemo. Tako skrbi sicer za milione grofu Henklu, a delavcem še tega ne da, kar so imeli popred. Strelcem na leško žegnanje še do danes ni izplačal 500 K, ki jih je dovolil Osrednji urad. So znabiti to dobili svetniki in fajmoštri? Ne spomni se niti onih starčkov, ki so že po stoletja v jami ter stradajo. Če da on kateremu-koli delavcu novo stanovanje, se trga z njim za revne češplje, čeravno ima 6000 kron na mesec. Kako pravijo takemu početju? Mi pravimo temu »šmucarija«, drugi pa »skrb za dušo«.

**Prevalje.** Naša občina dobi povsem nove občinske može in te brez volitev. Za gerenta postavijo nekega Kovača, člana klerikalne strokovne zveze, ki naj do-si odgovornost za vso zafurano občinsko gospodarstvo. Čudimo se, da se najde delavec, ki gre za fajmoštra in njegove ljube milionarje po kostanj v žerjavico.

### Šport.

**Smuški tečaj v Ljubljani.** Prvi pouk »Za brezami« v soboto, dne 21. t. m. popoldne od 14.30—17.

**I. veliki smučarski izlet na Gradišče** (706 m nad Višnjo goro) se bo vršil v nedeljo, dne 22. t. m. Odhod z jutranjim vlakom iz glavnega kolodvora ob 6.34 min. zjutraj v Višnjo goro. — Po zboru: odhod »Stare garde« na trening proti Kuciju 748 m, na Gradišču pa vežbanje novincev. Proviant za opoldne vsak seboj! Ob 17.30 povratek v Višnjo goro in z vlakom v Ljubljano (dohod ob 20.20).

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk: Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

**Uradništvo Prometnega zavoda za premog**

naznanja tužno vest, da nam je naš  
dobri in priljubljeni g. upravni svetnik

**BELA MAX**

dne 18. t. m. zvečer prerano umrl.

Ohranimo ga v trajnem, blagem  
spominu!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1922.

Naš dolgoletni in priljubljeni gospod

**BELA MAX**

komercialni ravnatelj Trboveljske premogokopne družbe  
je včeraj, dne 18. t. m., ob 9. uri zvečer, po dolgo-  
trajni mučni bolezni nenadoma preminul.

Izvrstnemu, nepozabnemu tovarišu, oziroma  
predobremu predstojniku ohranimo blag in trajen  
spomin!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1922.

Uradništvo Trboveljske premogokopne družbe.

Upravni svet in ravnateljstvo  
Prometnega zavoda za premog  
d. d. v Ljubljani naznanja tužno  
vest, da je dne 18. t. m. ob 9. uri  
zvečer, po dolgotrajni mučni bo-  
lezni nenadoma umrl njegov vele-  
zaslužni upravni svetnik, gospod  
ravnatelj

**BELA MAX**

Truplo blagopokojnika se pre-  
pelje dne 20. januarja ob 10. uri  
dopoldne iz Leonišča na glavni  
kolodvor in od tam na Dunaj.

Blagopokojnika priporočamo  
v blag spomin!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1922.

Upravni svet in ravnateljstvo Trboveljske pre-  
mogokopne družbe javljata tužno vest, da je po dolgi,  
težki bolezni nenadoma preminul za družbo velezaslužni  
komercialni ravnatelj, gospod

**BELA MAX**

dne 18. januarja 1922 ob 9. uri zvečer.

Truplo pokojnika se prepelje dne 20. t. m. ob 10.  
dop. iz Leonišča na glavni kolodvor in od tod na Dunaj.

Blag mu spomin!

V Ljubljani, dne 19. januarja 1922.